

Ordförande har ordet

Kulturarvet i centrum

Hösten är här men ändå inte när detta skrivs. Sommaren har bestämt sig för att leva en bra bit in i september. Det är inte alltid som historiska data exakt kan förutsäga vad som ska komma och när, men över tiden är historiska kunskaper viktiga för att sja om framtiden. Med ny styrelse arbetar HandikappHistoriska föreningen vidare med att samla och sprida kunskap om funktionshindrades historia. Med den historiska bakgrunden kan vi också våga oss på att ha uppfattningar om framtiden.

Under hösten, den 16 december, kommer vi att ha ett hyllningsseminarium till tre veteraner som lämnade styrelsen i våras nämligen Birgitta Andersson, Lennart Nolte och Barbro Carlsson. Då kommer temat att vara "Från välgörenhet till välfärd". Läs mer om detta på annan plats i medlemsbladet.

HHF bildades 1987 och kommer därför att fylla 30 år nästa år. I styrelsen har vi därför påbörjat arbetet med att under hösten 2017 på lämpligt sätt fira detta. Vi hoppas givetvis på ett aktivt stöd från en samlad funktionshinderrörelse. Vi kommer att behöva både finansiella bidrag/gåvor som personellt stöd och återkommer till detta. HHF kommer bland annat under hösten skicka ut ett brev om detta såväl till medlemmar som icke medlemmar. Beträffande de sistnämnda ser vi gärna att fler väljer att redan nu bli medlemmar.

HHF har genom undertecknad deltagit i två möten med Kulturdepartementet, s.k. sakråd angående regeringens kommande proposition om kulturarvsfrågor. Inbjudan hade inledningsvis gått till Handikappförbunden som skickade inbjudan vidare till HHF. Från HHF:s sida har vi framhållit nödvändigheten av att utgå från FN konventionen CRPD (Convention on the Rights of People with Disabilities) samt att vi inom funktionshinderrörelsen liksom museer m.fl. behöver få nödvändigt

ekonomiskt stöd. HHF kommer att skicka in en skrivelse till departementet innan september månads utgång med vår syn på kulturarvsfrågan.

Detta är något av det som jag och styrelsen arbetar med just nu. Styrelsen tar tacksamt emot synpunkter och idéer från medlemmar. Med detta önskar jag er alla en bra höst.

Jan-Peter Strömgren

Karl Grunewald till minne

Karl Grunewalds modiga och framgångsrika kamp för personer med funktionshinder är känd av många – att han var en föregångare att bryta ner institutionstänkandet. Hans vision var att alla skulle ha rätt till ett eget boende – individuellt eller i grupp. Hans civilkurage och kraftfulla metoder uppskattades förvisso inte av alla.

Karls gärning speglas i många böcker och i artiklar i tidskriften Intra.

Karls betydelse har i hög grad påverkat den handikappolitiska utvecklingen i Sverige. Han var i många år vice ordförande i HandikappHistoriska Föreningen och blev senare hedersledamot.

Men det fanns också andra sidor hos Karl. Han var en fin violinist. Vi minns med glädje Inclusion Internationals världskongress i Wien 1978. Karl hade sin fiol med sig. Vid ett tillfälle, mitt i centrum, stannade han upp, tog fram fiolen, placerade sin keps framför sig och började spela. Vilken succé!

Kämpen Karl Grunewald lämnar ett stort tomrum efter sig. Vi kommer att sakna honom.

Barbro Carlsson   Victor Wahlström

HandikappHistoriska Föreningen bjuder in till seminarium:

Från välgörenhet till välfärd

Jämlikhet, solidaritet, trygghet och rättvisa har varit grundpelarna i det svenska välfärdsbygget. Har detta gällt fullt ut i den svenska välfärdsutvecklingen? Hur och i vilken utsträckning har den svenska funktionshinderrörelsen bidragit till att dessa principer ska gälla? Vilka reformer har varit mest avgörande i funktionshinderrörelsens kamp för ett samhälle för alla?

Hur kommer det sig att FN-konventionen för personer med funktionsnedsättningar och politiska beslut fattade av regering och riksdag om jämlikhet och mänskliga rättigheter i många avseenden har blivit till intet förpliktigande de senaste 15 åren?

Fredagen den 16 december kl. 13.30 – 16.00

ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm

Föreläsare:

Magnus Tideman, professor i handikappvetenskap, Högskolan i Halmstad samt

Vilhelm Ekensteen, hedersdoktor, författare, under många år verksam som företrädare för DHR och Intressegruppen för Assistansberättigade, IfA.

Panelsamtal med bl.a. Lars Lindberg, skribent och föreläsare, om funktionshinderpolitik och mänskliga rättigheter samt Ann Jönsson, Synskadades riksförbund.

Seminariet leds av Maria Johansson, ordförande Lika Unika.

Seminariet tillägnas Birgitta Andersson, Barbro Carlsson och Lennart Nolte för deras stora engagemang och idoga arbete i styrelsen för HandikappHistoriska Föreningen.

Varmt välkommen!

HHF i Almedalen

*Vad kan dagspolitiken lära av funktionshinderpolitisk historia?
Det var temat när HandikappHistoriska Föreningen, HHF, på politikerveckans första dag, söndagen den 3 juli, genomförde sitt arrangemang i Handikappförbundens tält på Skeppsbron i Visby.*

Birgitta Andersson, tidigare ordförande i HHF, och Solveig Johansson Grip, ledamot i HHF:s styrelse, samtalade om erfarenheter från många år i funktionshinderrörelsen. Om segrar och tillkortakommanden med start i 1960-talet och Vilhelm Ekensteens bok "På folkhemmets bakgård" via

de två stora utredningarna på området med *Kultur åt alla* och *Ett samhälle för alla* som avstamp för förändringar och nästa steg i kampen för mänskliga rättigheter.

Samtalet berörde också kopplingen mellan välgörenhet och funktionshinder och konsekvenserna av det i dagspolitiken, om teckenspråket, LSS och kampen för tillgänglighet liksom FN:s standardregler och funktionshinderkonventionen.

Ett 15-tal personer hade samlats i tältet för att lyssna på samtalet och deltog också med egna erfarenheter och synpunkter. Mycket har förändrats i positiv riktning men det är så mycket som står stilla eller går bakåt, våra frågor har blivit mer av budgetfrågor i motsats till tidigare då de var ideologiska rättighetsfrågor.

Erfarenheten är att aldrig ge upp, att vara konkret i vad vi vill uppnå och att samarbeta inom funktionshinderrörelsen.

Samtalsledare var Mikael Klein, intressepolitisk chef på Handikappförbunden.

SJG

Robert – Anstalten blev mitt hem

Föreningen Norrbacka Eugeniastiftelsens vänner har givit ut boken *Robert – Anstalten blev mitt hem*, som presenterades den 8 september 2016. Författaren, Roland Söderlund, som avled år 2010, lämnad efter sig manus till boken. Detta har sedan bearbetats av Karin Westlund, Roland Petersson och Rolf Johansson ordförande, sekreterare respektive kassör i Föreningen Norrbacka & Eugeniahemmets vänner.

Föreningen Norrbacka & Eugeniahemmets vänner, som Roland var med och startade 1994, arbetar med att dokumentera vardagen på Norrbackainstitutet, Eugeniahemmet och andra liknande internatskolor på flera platser i landet.

Vi återger här Karins presentation av Roland Söderlunds bok och hans insatser för att ta tillvara Norrbacka och Eugeniahemmets historia:

Det är med blandade känslor jag har läst boken skriven av Roland Söderlund eftersom jag själv har vistats på samma ställe delvis under samma tid (1937 – 1952).

Roland kom till Eugeniahemmet endast 2 år gammal 1926. Dels på grund av att han som mycket liten fått polio dels på grund av sina hemförhållanden. Modern var ogift och varken kunde eller ville ta hand om honom. Detta var situationen för många av barnen på Eugeniahemmet under den tiden.

I boken beskriver författaren ingående livet på en anstalt. Dagliga rutiner med lek, skola och fritid. Man får en god inblick i hur dagarna kunde gestalta sig för en liten gosse som med tiden växte upp till en ung man.

Eugeniahemmet var ett samhälle i miniatyr. Så här beskriver Roland det: ”Där fanns skola, verkstäder, storkök och tvättstuga, förrådsutrymmen och stallgård. En stor trädgård för odling av rotsaker och ett hundratal fruktträd och bärbuskar. Allt detta innebar mycket arbete och liv. Åkern skall plöjas, potatis sättas och tas upp, frukter skördas och bär skall plockas. Hästen, grisarna och hönsen skall ha sin omvårdnad, allt i en oändlig rundgång.”

Fostran av barnen skedde i religiös anda. Personalen tillhörde ofta kyrkan eller någon frikyrklig organisation. Det var gudstjänst nästan varje

söndag, något som Robert tyckte var avkopplande. Han njöt mest av sångerna som med åren blev gamla bekanta.

Lydnad var ett måste och bröt man mot reglerna så blev påföljden straff som oftast skedde genom "straffliggning". Man fick gå i skolan men när den var över blev det raskt i säng för resten av dagen. Detta kunde pågå under flera dagar. Robert lärde sig snart vad som man fick göra och inte fick göra. Därför hamnade inte så ofta i konflikt med sköterskorna som personalen, som hade hand om barnen på avdelningen, kallades. Dock fanns det rika tillfällen för barnen att hitta på saker att göra i den stora parken som omgav hemmet.

För en sju-åttårig grabb var det en miljö fylld av människor, spännande hus och händelser. Varje dag var en utmaning: "Vad skall vi hitta på i dag? Man längtade ut till gungorna som kunde gunga åtta pojkar på en gång, till "gamla parken" med sina höga klättergranar, till granhäcken som vette mot skogen och skjutbanan, där man kunde krypa in och gömma sig. Några pojkar klättrade ibland över staketet ut till den gamla skjutbanan för att plocka hagel ur det stora skjutplanket. Därute i skogen fanns så mycket som lockade – men förbjudet.

Fritidssysselsättningarna växlande med barnens ålder. Robert fick tidigt intresse för fotografering och genom kontakter med de som bodde på Nya Hemmet fick han möjlighet att fotografera och framkalla bilderna i ett rum på Nya Hemmet. På Nya hemmet bodde äldre personer som när de gått klart skolan inte hade någon stans att ta vägen. Tanter och farbröder som i Roberts fall blev till stöd och uppmuntran.

Stort nöje var att följa med till sommarstället som hemmet hade tillgång till. Inför varje sommar levde barnen i spänning – skulle det bli min tur att få åka med ut i år eller inte. Det var en vanligen förekommande situation - detta att bli vald eller inte bli vald. Somrarna på Mölna var en källa till glädje. Där kunde barnen leva ut och personalen kunde också se mellan fingrarna på vad de hittade på.

Roberts vistelse på hemmet präglas till stor del av tillit till personalen som då och då avbröts av oväntade händelser som operationer. Det var inget som Robert förbereddes på utan ett läkarbesök kunde strax resultera i en operation. Detta gjorde honom rädd och orolig. Hans oro finns också med som en röd tråd i boken. Oro och undran över tillvaron och reflektioner kring kamraternas situation och hur det skulle bli sedan för dem. Det fanns ingen han kunde gå och prata med. Det fick han sköta med egna tankar och funderingar.

Robert utbildades till skräddare. Andra utbildningar som fanns för pojkar var skomakeri. Sömnad och vävning för kvinnorna.

Ett annat stort intresse Robert hade var musiken. Han fick lära sig spela esskornett och han sjöng också i sångkören som fanns på hemmet. Sång och musik fick ta stor plats på Eugeniahemmet. Dels var det skolkören men också en kör för de vuxna som gick i yrkesutbildningen och för de som var utskrivna. Kören och musiken var alltid huvudnumret när de olika högtiderna firades. Särskilt mycket hände kring Julen. Förberedelse med att tillverka julgranskarameller och lyktorna. Papper som skulle krusas och karameller som skulle slås in. Stora och Lilla Lyckan var de mest åtråvärda karamellerna som lottades ut när julen var över vid julgransplundringen.

Inför första advent gick sångkören runt till alla avdelningarna tidigt på morgonen och sjöng alla de kända adventssångerna. Det blev ett minne för livet för många av oss. Valborgsmässoafton var en annan stor händelse. Brasan som tändes, kören som sjöng och blåsorkestern som spelade och att få vara uppe länge tills det blev mörkt. Dagen avslutades med choklad och smörgås innan sängdags. Pojkarna hade också kunnat skaffa smällare som smällde av under kvällen. Midsommarafton med klädsel av midsommarstången samt sång dans och musik.

Det var en stor park som omgav Eugeniahemmet.

Under tiden Roland var där byggdes Karolinska sjukhuset, något som lockade pojkarna till att följa bygget och framför allt snacka med byggjobbarna.

Allt var inte lek och spänning. Han mötte också hård disciplin.

Föreståndarinnan hade en enorm makt som kunde användas på olika sätt. Föreståndarinnorna var också olika :

Fröken Kruse som de flesta älskade hon kunde vara sträng men hade ett hjärta för barnen som hon ofta visade.

Fröken Björklund som skulle fostra barnen efter militäriskt maner hade hårda nypor och straffade gärna barnen.

Syster Inez som till viss del moderniserade hemmet och satte sin prägel på det också med hård hand och repressalier när barnens uppförande inte var passande.

Emellan dagarna av lek och spännande upplevelser fanns det också besvikelser, orättvisor och oförklarliga handlingar från ledning och personal som alla någon gång fick känna på. Robert hanterade detta bra eftersom han hade många personer som han fick uppmuntran från, dels

personalen och dels tanterna och farbröderna på Nya Hemmet. Han gick undan och ägnade sig åt sin hobby fotografering.

Detta är Rolands berättelse om sina 16 år på institutionen Eugeniahemmet. Han kom dit ifrån ett fattigt hem, mötte personal som brydde sig om honom och han fann en trygghet som han så väl behövde. Roland lämnade Eugeniahemmet 1942 . Han hade utbildats till skräddare men kom att ägna sig åt fotografering. Han fick en plats som lärling på en fotoateljé i Stockholm. Blev senare egen företagare inom fotobranschen.

När Eugeniahemmet lades ner 1971 tog Roland hand om bilder och annat material . Han var genuint intresserad av att materialet skulle tas till vara och bevaras för att berätta om en tid som varit och som är ett stycke svensk historia om funktionshindrades situation i samhället under cirka 80 år. I juni 1995 gjorde Roland en stor utställning på Norrbackainstitutet med sina och andras bilder från Eugeniahemmet, skolhemmet på Lidingö och från Norrbackainstitutet.

När Roland avled 2010 fick föreningen Norrbacka och Eugeniahemmets vänner ta över hans samlingar och vi arbetar nu ideellt med att arkivera och sortera materialet i samverkan med Solna stadsarkiv samt att göra materialet tillgängligt på föreningens hemsida.

*****

Karin Westlund har i boken ***Ho klarer sej allti*** berättat från sina år på Eugeniahemmet. Boken gavs ut 2013 och presenterades i HHF:s medlemsblad nr 2 2014. (red.)

Vill du ha Medlemsbladet i LL-version?

*Kontakta Gunilla Stenberg Stuckey på e-mail:
gunilla.stuckey@comhem.se*

Polioliv

Att översätta etnografisk text till talad teater

I dagens textbaserade samhälle finns ett ökat behov att anpassa och översätta akademisk forskning till former som är tillgängliga för en mångfald av förmedlare, för att öka dess betydelse utanför de akademiska gränserna. En sådan filosofi visade "The Polio Lives Study" – en pilotstudie i två delar som undersökte potentialen av tvärvetenskapliga metoder för att utbyta och förmedla kunskap till olika grupper om polios sociala historia på ett kreativt sätt.

Den första studien omfattar fem livsberättelser (intervjuer) med överlevare av förlamande polio från barndomen. De hade fått sjukdomen under polioepidemin i Storbritannien under 1940- och 1950-talet. Valda citat från dessa utskrifter användes för att illustrera olika delar i studien. Den andra delen av studien omfattade samarbete med teatergruppen "The Bird of Paradise" där man genomförde två workshops för att undersöka hur man kunde berätta polios historia genom muntliga berättelser.

Sonali Shah, Public Disability History 11 april 2016.

Läs mer på:

http://www.public-disabilityhistory.org/2016_04_01_archive.html

*****

Ledsagarservice för delaktighet

Ledsagarservice är och har varit en mycket betydelsefull personlig tjänst för gravt synskadade och blinda. Självklart också för andra personer med funktionsnedsättningar.

Under 1940 och 50-talen hade Frälsningsarmén ett kontor på Upplandsgatan i Stockholm där man tog emot förfrågningar om ledsagarservice för blinda. Man kunde till exempel ledsaga till Centralen och möta upp vid ankomst till Centralen. På 1960-talet hade också Frivilliga hjälparkåren möjlighet att ledsaga gravt synskadade. När jag praktiserade på Synskadades förening i mitten av 1960-talet var jag själv ute och ledsagade medlemmar i staden.

När man i början av 50-talet började utbilda synskadade genom arbetsvården, och synskadade fick yrkesutbildning bland annat som verkstadsarbetare och diktafonskrivare gavs också ledsagning till och från praktikplatser, men framförallt träning att själv kunna ta sig till sitt arbete.

I 1976 års statliga utredning "Kultur åt alla!" (bilden) påpekas det att en förutsättning för gravt synskadade att ta del av kultur i alla former är att kommunerna tillhandahåller ledsagarservice. I Stockholm sägs det i utredningen att man provat detta på försök, men jag har inte funnit några belegg för detta. Men med Socialtjänstlagen som kom 1982 förändrades situationen och kommunerna började ge ledsagarservice. Ofta var det hemtjänsten som tillhandahöll tjänsten och den kostade motsvarande som hemtjänst. Vissa kommuner valde dock att ge den servicen gratis.

Genom *Handikapputredningen* 1989, kom propositionen *Lag om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS)*. I förarbetet till denna lag nämns som exempel på personer som kan ingå i personkrets 3 gravt synskadade och gravt hörselskadade. Och i början fick verkligen blinda ledsagning enligt LSS. Men när en synskadad man i 80-årsåldern förde sitt mål om ledsagarservice enligt LSS upp till högsta förvaltningsdomstolen så gick det snett. Han fick avslag och domstolen dömde att rekvisiten för personlig assistent skulle vara giltiga för att ingå i personkrets 3.

Idag ger somliga kommuner ledsagning till blinda enligt LSS och de flesta inte. LSS-ledsagning är alltid kostnadsfri och insatsen finns även för personer över 65 år. Men i kommuner som ger gravt synskadade ledsagning endast enligt Socialtjänstlagen kan den kosta åtskilligt per timme.

Där gick Bengt Lindqvists dröm upp i rök genom en oförstående domstols tolkning.

Gunnar Sandström

Inkludering för alla

En presentation av avhandlingen "Efter inkludering – personer med intellektuell funktionsnedsättning som biopolitik" av Niklas Altermark, Lunds universitet.

(Engelsk titel: After Inclusion - Intellectual Disability as Biopolitics)

Avhandlingen finns att hämta på nätet:

<http://lup.lub.lu.se/search/record/8871999>

Niklas Altermark (bilden) undersöker i avhandlingen dagens politik som riktar sig mot/till personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Hans utgångspunkt och det han vill visa med avhandlingen är att personer med intellektuell funktionsnedsättning inte omfattats av den inkluderingspolitik som pågått sedan 70-talet. Den förda politiken har istället på flera sätt kommit att befästa att ett gammalt institutionellt synsätt finns kvar som uttrycks i ett korrigerande och begränsande förhållningssätt

gentemot dessa personer. Begrepp som oberoende, autonomt och självbestämmande, som har lyfts fram i funktionshinderspolitiken och som tidigare använts som en måttstock för att definiera och utesluta "utvecklingsstörning" använda nu för att inkludera personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Det gamla synsättet att personer med intellektuell funktionsnedsättning saknar den kapacitet som krävs för medborgarskap och full samhällstilhörighet lever därför kvar och tillåts att fortsätta att dominera. Egenskapsbegrepp som till exempel normalitet, kapacitet och rationalitet betraktas i vårt samhälle som grundläggande och mänskligt önskvärda egenskaper och är i denna mening inkluderande, men för personer med intellektuell funktionsnedsättning kan de istället vara exkluderande.

Syftet med avhandlingen är att ge en teoretisk förståelse för vad som skett efter införandet av den här typen av politik, i en tid som han kallar "post institutionalisering". Teoretiskt utgår han från vad Foucault kallade "biopolitik" och genom att utnyttja Judith Butlers teoretisering av subjektivitet.

Avhandlingen är uppdelad i tre analytiska delar. I den första delen fokuserar han på hur "intellektuell funktionsnedsättning" vetenskapligt

och som klassificerad kunskap tidigare gavs innebörd av diagnos. Tidigare ska förstås som tiden innan avinstitutionaliseringen. Han menar och visar i avhandlingen att detta synsätt, som tar sig uttryck i korri- gerande av icke önskvärt beteende, fortfarande styr funktionshinders- politiken gentemot och behandlingen av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Detta menar han sker inte trots utan som en konsekvens av den förda funktionshinderspolitiken.

Förklaringen, analysen han gör, utgår från att de övergripande målen med dagens funktionshinderspolitik – inkludering och medborgarskap – , som generellt sett i ett bredare funktionspolitiskt sammanhang uppfattas som positivt. Gentemot personer med intellektuella funktionshinder tenderar politiken istället att ta sig uttryck i korrigerande och begrän- sande förhållningssätt och metoder för att uppnå de övergripande målen med funktionshinderspolitiken. Individuella rättigheter som självbestäm- mande, valfrihet och personlig integritet kommer därför i konflikt med de övergripande målen för funktionshinderspolitiken och gäller därför inte i praktiken för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Konsekvensen av den förda politiken leder till begränsande och förtryckande förhållningssätt gentemot personer med intellektuell funktionsnedsättning. Exempel på mycket allvarliga konsekvenser av ett sådant förhållningssätt, som återges i utredningen, är när personer med intellektuell funktionsnedsättning blivit fastbundna och/eller inlåsta av orsaker som förklaras med att det skett för ”deras eget bästa”. Sådana övergrepp kan naturligtvis förklaras av, vilket också görs, att de beror på brister i den enskilda verksamheten och på ”inkompetent” personal.

Enligt Niklas Altermark håller detta bara som en undanflyktsförklaring då exempel på liknande korrigerande begränsningar och förtryck återkommande sker. Han belyser i avhandlingen bredden av korrigerande begränsningar som personer med intellektuell funktions- nedsättning systematiskt utsätts för som ett led i en anpassningsideologi med syfte att anpassa dem till den önskvärda normen; medborgare som uppvisar egenskaper som kapacitet och rationalitet.

I den andra delen undersöker han vilka strategier och metoder som används för att uppnå inkludering och medborgarskap där vad som ses som en ”god medborgare” samtidigt omfattar och utesluter utvecklings- störning. Det resulterar i en politik som syftar att forma medlemmar i denna grupp till att bli inkluderade medborgare, medan utanförskapet samtidigt upprätthålls genom fortsatta begränsningar, tillrättalägganden

och vad som uppfattas som acceptabelt beteende för att uppnå de generella/övergripande funktionshinderpolitiska målen.

I avhandlingen används begreppet biopolitik. Vad som menas med begreppet tycker jag förklaras med följande mening som kan sägas sammanfatta analysen som ges i avhandlingen:

Funktionshinderspolitiken, som den är utformad och förs, är inriktad på att uppnå inkludering och medborgarskap, vilket i sig är en positiv och önskvärd inriktning, men för personer med intellektuell funktionsnedsättning, visar analysen i utredningen att deras verklighet fortfarande kännetecknas av institutionellt förtryck och begränsningar som inte gäller andra medborgargrupper. Han ser detta som den dominerande bilden av verkligheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning, men framhåller också att det självklart finns positiva undantag från denna bild av verkligheten. Å ena sidan har vi strävanden att uppnå medborgarskap och inkludering och å andra sidan har vi de upprepade misslyckandena att nå dessa mål.

Hans slutsats kan också formuleras utifrån teoretiska utgångspunkter på följande sätt: Inkluderingen idag som sker av personer med intellektuell funktionsnedsättning för att uppnå medborgarskap utgår från konstruktionen av utvecklingsstörning som en biologiskt förankrad diagnos av bristande intellektuell kapacitet som är återkommande och är en karaktäristisk egenskap för den nuvarande funktionshinderpolitiken som gäller dem.

Slutligen i den tredje delen av studien är huvudargumentet att en produktiv kritik som leder till att målet om inkludering och medborgarskap ska kunna uppnås för personer med intellektuell funktionsnedsättning är att uppfattningen vad vi som samhälle definierar som "det kännetecknande mänskliga" i grunden måste uppges och förändras. Eller med andra ord att vi måste vidga synen på vad vi uppfattar som "det mänskliga" och som värderingsmässigt inte tar utgångspunkt i prestationsegenskaper

Avhandlingen begränsas inte till en analys av verkligheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Den ska som framhålls av Niklas Altermark också ses som ett bidrag till politisk teori eftersom intellektuell funktionsnedsättning utgör en yttersta spegling av ideal där vi utgår från en modell av frigörelse som bygger på idéer om självbestämmande, självförsörjning och oberoende. "Intellektuell funktionsnedsättning" är således inte bara en annan kategori vars inkludering förtjänar

erkännande, utan också ett avtryck av de bärande värderingarna i samhället.

Förtjänsterna med avhandlingen vill han ska bedömas efter dess förmåga att ge och sporra till nya insikter och frågeställningar samt bidra med teoretiska verktyg som kan hjälpa oss att bättre förstå grundläggande värderingar och den verklighet dessa skapar i politik och handling för grupper och individer.

Avslutningsvis vill jag framhålla att jag i denna korta redovisning inte gjort avhandlingen rättvisa och att jag förmodligen inte heller på ett rättvisande sätt förstått den teoretiska modell som Niklas Altermark skapat och tillämpar. Hursomhelst har jag funnit avhandlingen intressant och värdefull för den funktionshinderspolitiska debatten. Inte minst på grund av det problematiska i att politiken är så starkt förankrad och styrd av en människosyn där begrepp som oberoende, prestation och rationalitet ges så stor och dominerande betydelse. Så läs den!

Lars Hagström

Ny teknik i hörselns tjänst

Helsingborgs Medicinhistoriska Förening öppnade i september utställningen ***Ny teknik i hörselns tjänst.***

Medicinhistoriska museet i Helsingborg

Medicinhistoriska museet i Helsingborg drivs av Kulturen på uppdrag av Region Skåne. Det inryms på entréplan i gamla Barnsjukhuset på Bergaliden. Kulturen samarbetar med Helsingborgs medicinhistoriska förening kring värdskap och visningar. Du kan läsa mera på museets webb www.medmuseet.se

NY TEKNIK I HÖRSELNS TJÄNST

Utställning på Gamla Barnsjukhuset, Bergaliden 20

Förr

Idag

Öppettider: Tisdagar kl. 10-14, Torsdagar kl. 13-17

Guidade grupper efter överenskommelse:

info@helsingborgsmedicinhistoriskaforening.se

Välkomna!

Helsingborgs Medicinhistoriska Förening

Ny litteratur

Inspärrad: Röster från intagna på sinnessjukhus, fängelser och andra anstalter 1850-1992

red. Roddy Nilsson och Maria Vallström (Lund: Nordic Academic Press, 2016)

I den nyutkomna antologin Inspärrad skriver ett dussintal svenska forskare - historiker, idéhistoriker, etnologer och litteraturvetare - om historiska erfarenheter av inspärning, från mitten av 1800-talet till slutet av 1900-talet, och med särskilt fokus på de inspärrade själva och deras erfarenheter av instängning och begränsning.

Det handlar alltså om människor som mer eller mindre ofrivilligt stängts in på olika typer av anstalter och institutioner: om fångar på fängelser, om tonårspojkar på en tvångsuppfostringsanstalt, om missbrukare på en alkoholistanstalt, om tuberkulospatienter på kustsanatorium och om patienter på ett sjukhus särskilt avsett för "asociala imbecilla män".

Flera av bidragen berör människor som levt kortare eller längre delar av sitt liv som intagna på sinnessjukhus, och om de svårigheter som mötte dem som försökte förhandla sig ut från sinnessjukvården. Det källmaterial som studierna bygger på består av bland annat journaler, klagobrev, memoarer och romaner med biografiska eller självbiografiska anspråk. I sitt breda grepp på erfarenheter av att vara instängd på anstalt kommer antologin också i viss mån in på funktionshinderhistoriska teman och erfarenheter.

Annika Berg

OBS! Adressändring

Anmäl adressändring eller ändring av e-mail till Britta Andersson, e-mail britta.andersson@comhem.se

Kontakt

Styrelseledamöternas e-mailadresser hittar du på webbplats www.hhf.se, under rubriken "Om föreningen".

Ansvariga för medlemsblad nr 4, oktober 2016

Gunilla Stenberg Stuckey, e-mail gunilla.stuckey@comhem.se

Solveig Johansson Grip, e-mail solveig.grip@telia.com

LL-version AnnCharlotte Carlberg